

В.Ф. КРАВЧУК, лікар ветеринарної медицини, член Національної спілки журналістів України
с/т Путила Чернівецької області

ПРО ФАСЦІОЛЬОЗ

Природні умови гірського регіону Карпат сприятливі для розвитку тваринництва. Проте на здоров'ї тварин згубно позначається поширене тут захворювання тварин – фасціольоз.

Це небезпечний гельмінтоз великої рогатої худоби, овець та кіз. Інколи хворіють коні, свині, кролі, гризуни. При споживанні овочів, зелені, які поливали або мили водою зі стоячих і заболочених водойм, люди також можуть уражатися цим гельмінтозом.

Збудником фасціольозу є печінковий сисун, або фасціола звичайна (*Fasciola hepatica*), яка поселяється в жовчних ходах печінки тварин. Найголовніше, що без вчасного втручання лікаря ветеринарної медицини паразит може до кінця життя залишатися потенційним джерелом небезпечної інвазії з усіма патологічними змінами в тілі тварини – втратою здоров'я, продуктивності. Самовиліковування тварин за цього захворювання не буває.

Де й коли вражаються тварини?

Зволожені ділянки сінокосів, пасовищ, заболочені прогони й підступи до водопою тварин є місцями постійного проживання моллюсків – малих ставковиків, у тілі яких розвивається патогенна форма фасціоли – адолескарія.

Через ранній (квітень–травень) початок випасання тварин на прифермських територіях і полонинах до кінця вересня постійно існує небезпека зараження худоби збудником хвороби. Скошена трава або заготовлене на зволожених сінокосах сіно також небезпечно для здоров'я тварин.

У більшості господарств гірського регіону в літній період (липень–серпень) серед худоби на випасі спалахує фасціольоз у гострій формі.

Як розпізнати хворобу?

Гостра форма фасціольозу проявляється у тварин такими клінічними ознаками: пригніченість, малорухливість, зниження апетиту, помітне схуднення, різке зниження або повне припинення виділення молока лактуючими коровами. У телят, які вперше вийшли на пасовище, та в корів до 5–7-річного віку, крім вищезгаданих ознак, виникає пронос із домішками крові, який минає тільки після дегельмінтизації.

При хронічній формі фасціольозу (жовтень–листопад) тварини худнуть, знижується їх продуктивність. Шерстний покрив скуйовджений, на боках – закручарявлений, із матовим відтінком. Нормальна линька тварини затримується. Якщо вранці зайти в корівник, то відразу можна виділити тварин, які хворіють на фасціольоз. У деякого з них із правого ока виділяється гнійний екссудат, який стікає у вигляді шнурка, шерсть тварини вкрита краплинками вологи – рососою. Періодично такі тварини скрегочуть зубами. Ці симптоми вказують на глибоке ураження печінки тварини, хворої на фасціольоз.

У деяких хворих тварин відзначають набряки тканин міжщелепового простору шиї та підгрудка.

Фасціольозна інвазія є причиною того, що в овець вонна стає матовою, ламкою, подекуди випадає, а взимку відбувається облісіння шкірного покриву. Колір кон'юнктиви ока блідий. За цією ознакою місцеві жителі визначають захворюваність овець на фасціольоз.

Велику рогату худобу дегельмінтизують у січні–лютому. У виробничих умовах лікар

ветеринарної медицини часто має справу з тваринами, які хворіють на ускладнену форму гельмінтозу. Здебільшого вони виснажені, з клінічними проявами розладу організму (атонія передшлунків тощо), у них знижуються вгодованість, кількість та якість надоєного молока.

Перед вигоном тварин на випас (березень) їх повторно дегельмінтизують. У неблагополучних щодо фасціольозу господарствах овець дегельмінтизують за місяць до окоту (друга декада листопада), повторно – в останню декаду лютого, до 1 березня. У пізніші строки настає весняне ослаблення організму, і це може негативно позначитися на їх здоров'ї.

Лікувальну дегельмінтизацію слід проводити при показаннях у будь-яку пору року. Так само лікують тварин, які відстають у рості, мають низьку вгодованість (санітарна група).

При проведенні планових дегельмінтизацій слід обов'язково впорядкувати місця водопою, заборонити доступ тварин на заболочені ділянки випасів, сінокосів. Заболочені місця водопою огорожують і осушують. Гній дозволяється використовувати тільки після біотермічного знешкодження. Власникам тварин слід звертатися тільки до лікарів ветеринарної медицини для вчасного й безпечного оздоровлення тварин від фасціольозу.

Тільки спеціалісти визначають, як уберегти тварину від зараження, які саме препарати (придбані за кошти господаря) слід застосовувати, як давати їх тварині. Самолікуванням не слід займатися в жодному разі. Тільки грамотні поради спеціаліста можуть бути запорукою доброго здоров'я та збільшення продуктивності тварин. ☺

